

Fragmenta in epistulam i ad Corinthios

432

1 Kor 2,8

Εἰ μὲν τὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου δέξῃ ὡς πρὸς τὸν Ἡρώδη καὶ τὸν Πιλάτον, ἀπλουστέως νοήσεις τὸ ἐπόμενον· εἰ γάρ, φησίν, ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον ἐσταύρωσαν. οὐδὲ γὰρ τοσοῦτον ἐμεμήνεσαν φθόνου μὴ ὑποκειμένου. εἰ δὲ ὡς πρὸς τοὺς ἀρχιερέας καὶ γραμματέας ἐκλάβοις, οἱ ἤδεσαν αὐτὸν ὄντα τὸν Χριστόν, καὶ δῆλον ἐξ ὧν ἔλεγον οἱ γεωργοὶ τοῦ ἀμπελώνος· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος, δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ ὁ ἀμπελῶν ἡμῶν ἔσται, ἀλλὰ τῷ φθόνῳ ἐτυφλώθησαν, οὕτω νοήσεις τὸ κάτω, ὅτι εἰ ἔγνωσαν, φησίν, ὅτι τοσαύτη ἔσται τοῖς ἔθνεσι σωτηρία ἐκ τοῦ σταυροῦ, οὐδ' ἂν ἤλθον εἰς τὸ σταυρῶσαι, ἐκτήκεσθαι μᾶλλον ἐκ τοῦ φθόνου αἰρούμενοι ἢ ἵνα σωθῇ τὰ ἔθνη καὶ ἐκβάλῃ αὐτοὺς καὶ ἀντικαταστήσῃ εἰς τὸν τόπον αὐτῶν. 1 kor 2,12 Πνεῦμα κόσμου καλεῖ, ὡς οἶμαι, τὴν ἀνθρωπίνην σοφίαν καὶ παιδευσιν· ὅπερ, φησίν, οὐκ ἐλάβομενκατήργει γὰρ τὸν σταυρόν, ὡς ἄνω φησίν· οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρός, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ ἐλάβομεν, ἵνα εἰδῶμεν τὰ χαρισθέντα ἡμῖν ὑπὸ θεοῦ, τοῦτ' ἔστι τὰ κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ Χριστοῦ. 1 kor 2,16 Ἡ νοῦν Χριστοῦ τὸν πατέρα καλεῖ. ἔχομεν, φησίν, ἐν ἑαυτοῖς τὸν τοῦ Χριστοῦ πατέρα, κατὰ τὸ ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω· νοῦν γὰρ τὸν πατέρα λέγειν ἔθος τοῖς ἀγίοις, 433 ὡς Γρηγόριος· καὶ νῶ καὶ λόγῳ καὶ πνεύματι τῇ μιᾷ συμφυῖα καὶ θεότητι, καὶ ἄλιν· πρῶτον μὲν ἐννοεῖ τὰς ἀγγελικὰς δυνάμεις καὶ οὐρανίους, καὶ τὸ ἐννόημα ἔργον ἦν λόγῳ συμπληρούμενον καὶ πνεύματι τελειούμενον. 1 kor 3,1415 Ἄρα μὴ καὶ οὕτω δυνάμεθα νοῆσαι; οἱ μὲν οἰκοδομήσαντες τὴν εὐκατάπρηστον ὕλην τέλειον ἐκβέβληνται· ἐζημίωνται γὰρ αὐτῶν πάντα τὰ σπουδάσματα. αὐτὸς δὲ σωθήσεται. αὐτὸς τίς; ὁ ἐποικοδομήσας τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον καὶ τοὺς τιμίους λίθους. εἰπὼν γὰρ περὶ αὐτοῦ ὅτι μισθὸν λήψεται, νῦν λέγει ποῖον μισθόν· τὴν σωτηρίαν, τοῦτ' ἔστι σωθήσεται δὲ γε ἐπωδύνως καὶ αὐτός, καὶ ὡς εἰκὸς τὸν διὰ πυρὸς παριόντα καὶ ἐκκαθαίρομενον τὸν ἐνόντα αὐτῷ βραχὺν ρύπον. θεοῦ γὰρ μόνου τὸ τελῶς ἀναμάρτητον, οἱ δὲ ἄνθρωποι, κἂν ὅτι μάλιστ' εἰσι δίκαιοι, οὐ τέλειον εἰσι καθαροί. εἴρηται γὰρ ὅτι πολλὰ πταίομεν ἅπαντες καὶ οὐδεὶς καθαρὸς ἀπὸ ἁμαρτίας, οὐδ' ἂν μία ἡμέρα ὁ βίος αὐτοῦ, καὶ γὰρ εἴρηται τῷ Μαλαχίᾳ, ὅτι ὡς πῦρ ἐν χωνευτηρίῳ καὶ ὡς πόα πλυνόντων πλυνεῖ καὶ καθαρῖσει ὁ θεὸς τινας. 1 kor 3,16 Εἰ δὲ ναὸς θεοῦ ἐσμεν, ἐπειδὴ τὸ πνεῦμα οἰκεῖ ἐν ἡμῖν, ἄρα θεὸς τὸ πνεῦμα. 1 kor 4,7 Οὕτως τις ἀνεγίνωσκεν· εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι λοιπὸν τὸ μὴ ὡς λαβὼν, κατ' ἐρώτησιν ἔλεγεν, ἵνα οὕτω νοηθῇ· τί καυχᾶσαι ἄρα ὡς μὴ λαβὼν ἀλλ' οἴκοθεν ἔχων, καίτοι εἴληφας; 1 kor 6,8 Ὡσεὶ εἶπεν· καλὸν μὲν τὸ μήτε ἀδικεῖν μήτε ἀδικεῖσθαι, ἐν αἰρέσει δὲ βέλτιον τὸ ἀδικεῖσθαι. 1 kor 6,9 Διὸ καὶ πρῶτον τέθεικε τὸ οὔτε πόρνοι. 434 1 kor 6,12 Ἡ καὶ ἔτι νηπίοις οὖσιν ἔδει συγκαταβαίνειν καὶ πρὸς τὴν νηπιότητα αὐτῶν λαλεῖν. 1 kor 6,14 Τὸ τοῦ λόγου ἀπίθανον διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ πιστοποιεῖται, ὅπερ εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ ἀνάστασιν οὐ τέθεικεν ἐγεγόνει γάρ' ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἡμῶν, ἵνα μὴ ἀπιστῶμεν καὶ ἵνα τοὺς ἀντιλέγοντας ἐπιστομίση. 1 kor 6,16 Ἡ ὅτι διὰ μέσου τοῦ ἁγίου πνεύματος συνάπτεται τῷ Χριστῷ. 1 kor 6,15-18 Ἡ ὅτι τὰ λοιπὰ ἁμαρτήματα καὶ ἐκ ψυχικοῦ πάθους γίνεται, οἷον ὀργῆς ἐπὶ ἀνδροφόνου, κενοδοξίας ἐπὶ τῶν πλουτεῖν ἐθελόντων· ἡ δὲ γε πορνεία ἐξ αὐτοῦ τοῦ σώματος τὰς πηγὰς ἔχει τῆς ἐπιθυμίας. ἐξᾶραι δὲ ἐβουλήθη τὸ πρᾶγμα, ἐπειδὴ περὶ αὐτοῦ πρόκειται αὐτῷ ἢ παραίνεσις· οὐ γὰρ πάντως πάντων χειρὸν ἢ πορνεία. Εἶπεν εἰς τοῦτο πλείους ἐρμηνείας ὁ ἐν ἀγίοις Σευηριανὸς τεύχει νζ' λόγῳ ' κεφαλαίῳ ιθ', ταύτην τε αὐτὴν εἰπὼν τῇ τοῦ ἐν ἀγίοις Ἰωάννου καὶ ἄλλην· ὅτι, φησίν, ὁ πορνεύων

1

εις την ίδιαν σύστασιν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρωπίνου κατασκευὴν πλημμελεῖ, ἐνυβρίζων εἰς τὸ τοῦ σώματος ἡμῶν ἐργαστήριον, καὶ ἄλλην· ὅτι σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη Χριστοῦ ἐστὶν ὁ ἀνθρώπος· ὁ οὖν εἰς τὸ ἴδιον σῶμα πλημμελῶν εἰς Χριστὸν πλημμελεῖ, τὴν κεφαλὴν ἡμῶν, οὗ καὶ ναός ἐστὶ τὸ σῶμα. Μετὰ πάντων καὶ ταῦτα δέξαι, εἰ βούλει· ἐξῆραι βουλόμενος τὸ τῆς πορνείας ἀμάρτημα, τοιοῦτόν τινα λέγει σκοπόν, ὅτι μυρίων ἄξιος τιμωριῶν ὁ πόρνος· ὁ γὰρ τοῦ μολυσμοῦ τοῦ ἰδίου σώματος μὴ φειδόμενος, πῶς ἄλλου φείσαιο; ὁ γὰρ ἑαυτῷ κακός, τίμι ἀγαθός; Καὶ ἄλλως· γέγραπται περὶ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναίκος· ἔσσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ὁ οὖν μὴ νόμῳ ἐπιτετραμμένος καὶ θείῳ γάμῳ ἀλλὰ πορνεύων, δέον ἔχειν τίμιον γάμον καὶ κοίτην ἀμίαντον, ἐκ τῆς πορνείας καὶ τῆς ἔνθεν ἀκαθαρσίας 435 ἐνυβρίζει τὸν τε γάμον καὶ τὴν γυναῖκα· ὁ δὲ γε τοῦτο ποιῶν εἰς ἴδιον σῶμα ἀμαρτάνει, εἰς τὴν γυναῖκα ἀμαρτάνων ἥτις ἐν σῶμά ἐστι μετὰ τοῦ ἀνδρὸς, καὶ σῶμά ἐστὶ τοῦ ἀνδρὸς καθὸ πλευρὰ αὐτοῦ ἐστὶ καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐλήφθη. τὴν τελευταίαν νομίζω καλλίστην εἶναι, ἀνελλιπῆ γὰρ τὴν τοῦ ῥητοῦ διάνοιαν σώζει. εὐρίσκεται γὰρ οὕτως· πᾶν ἀμάρτημα ὃ ἐὰν πράξῃ ἀνθρώπος ἐκτός ἐστι τῆς πρὸς τὴν γυναῖκα ἐπὶ μίξει παροινίας καὶ ἀκαθαρσίας, ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὴν γυναῖκα ἀμαρτάνει, ἀκαθαρσίας αὐτὴν ἀναπιμπλὰς καὶ αἰσχροτήτος. Καὶ τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου ἔστι πρὸς τούτοις ἅπασιν ἐρμηνεία ἐν τῷ Περὶ σεμνοῦ γάμου. Πρὸς τούτοις ὅλοις ἡρμήνευσέ τις καὶ οὕτως· πρὸς ἀβροδιαίτους καὶ φιλοσάρκους γράφων ὁ Παῦλος τῇ αὐτῶν φιλοσαρκία συνεργῶ ἐχρήσατο πρὸς τὴν τῆς πορνείας παραίτησιν, τοῦτο λέγων, ὅτι τὰ λοιπὰ ἀμαρτήματα ψυχὴν ἀδικεῖ καὶ εἰς αὐτὴν μόνην τὴν βλάβην παραπέμπει· ὁ δὲ γε πορνεύων σὺν τῇ ψυχῇ καὶ τὸ σῶμα ἀδικεῖ, φθείρων αὐτὸ καὶ ἐκδυναμῶν καὶ τὸν ψυχικὸν καὶ ζωτικὸν καθαιρῶν τόνον, ὡσεὶ εἶπεν· φείσασθε κἂν τοῦ σώματος ὑμῶν, ὃ περιέπετε καὶ θάλπετε καὶ οὗ πρόνοιαν πλείστην ποιῆσθε. ἐρωτηματικῶς· τί γάρ; ὁ φθόνος οὐ τήκει τὸ σῶμα; τί οὖν μόνην τὴν πορνείαν τοῦτο ποιεῖν φησίν; Λίαν ἀσφαλῶς εἶπεν ὁ ἀπόστολος. φησὶ γάρ· πᾶν ἀμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἀνθρώπος ἐκτός τοῦ σώματός ἐστιν, ὁ δὲ φθόνος οὐ γίνεται παρ' ἡμῶν, ἀλλ' ἐνεργεῖται εἰς ἡμᾶς. πάσχομεν οὖν, ἀλλ' οὐ ποιοῦμεν τὸν φθόνον· καὶ πάθος ἐστίν, ἀλλ' οὐκ ἐνέργεια. περὶ ἐνεργείας δὲ νῦν ὁ λόγος τῷ ἀποστόλῳ φησὶ γάρ· πᾶν ἀμάρτωμα ὃ ποιήσῃ ἀνθρώπου μὴν περὶ πάθους. 1 kor 6,18β Τοῦτ' ἔστιν ἀκάθαρτον αὐτὸ ποιεῖ. 1 kor 7,56 Οὐ γὰρ ὡσπερ τὸ οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις ἤδη καὶ τὸ μὴ ἀποστερεῖν ἀλλήλους ἐπιταγὴ τίς ἐστίν, καὶ ἐπαινετὸς ὁ τοῦτο ποιῶν ὡς νόμον πληρῶν. κατὰ συγγνώμην, φησὶ, τοῦτο εἶπον, συγκαταβάς τῇ ἀσθενείᾳ ὑμῶν· ἐκ δὲ τοῦ εἰπεῖν συγγνώμην ἔδειξεν ὅτι καὶ κατεγνωσμένον πράττει πράγμα ὁ μόνον ἐν τῇ νηστείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ ἀπεχόμενος. 436 1 kor 7,18 Εἰκὸς γὰρ ἀπὸ τίνος θεραπείας δύνασθαι εἰς τὸ ἀρχαῖον ἐπανελθεῖν τὴν περιτομήν. ἐν ἀκροβυστία, φησίν, ἐκλήθη· μένε ὁ εἶ. οὔτε γὰρ τοῦτο πρὸς σωτηρίαν συμβάλλεται, οὔτε ἐκεῖνο λυμαίνεται· ἐνὸς γὰρ χρεία, πληροῦν τὰς ἐντολάς. 1 kor 7,21-22 Ἐν τοῖς κατὰ Χριστόν, φησὶ, πράγμασιν ἴσοι ἐστέ σὺ καὶ ὁ δεσπότης ὁ σός· ἐκεῖνος γὰρ δούλος Χριστοῦ ἐστίν, σὺ δὲ τάχα, φησὶ, καὶ πλέον ἔχεις· ἀπελεύθερος γὰρ εἶ Χριστοῦ, αὐτὸς γὰρ σε πάσης νοητῆς δουλείας ἠλευθέρωσεν. ὅμως ἐκ τῆς περιουσίας τῶν λέξεων θέλει δεῖξαι τὸ ἴσον δούλου καὶ δεσπότη, ἐπεὶ πάντες ἀπελεύθεροί τε ἔσμεν Χριστοῦ καθὸ ἠλευθέρωσεν ἡμᾶς τῆς τυραννίδος τοῦ σατανᾶ, καὶ δούλοι Χριστοῦ καθὸ ἐκεῖθεν ἐλευθερώσας ὑπὸ τὴν οἰκείαν ἠγάγε βασιλείαν. 1 kor 7,25-28 Ἐπειδὴ εἰς μείζονα φιλοσοφίαν ἔρχεται, φοβεῖται αὐτὸ καθαρῶς ἐπιτάξαι, τὴν ἀποτυχίαν τῶν μετιόντων δεδοικῶς· διὰ τοῦτο οὐχ ὡς ἐπιταγὴν ἀλλ' ὡς συμβουλίην δίδωσιν. Τὰ περὶ παρθένων ἐμμελέστερον ἡρμήνευσεν ὡς ἐν μονοβίβλῳ τὰ περὶ τούτου διαλαβῶν, καὶ ἐκεῖ πρόσχες· ἐγὼ δὲ τὰ χάριτι θεοῦ ἐπελθόντα μοι ἔγραψα. Ἠλεημένος, φησίν, εἰς τὸ εἶναι πιστὸς οἶον κήρυξ καὶ γνωμοδότης. Ὅρα πάλιν πῶς τὴν ἐξ ἀνάγκης ἐπιταγὴν κολάζει· νομίζω

γάρ, φησίν. τί δὲ νομίζω; καλὸν τὸ ἄνευ γάμου εἶναι διὰ τὰς ἐν αὐτῷ δυσκολίας καὶ τὰ τοῦ γάμου κακά. Ἐπιδιορθοῦται αὐτὸ τὸ ἀσθενὲς τῶν ἀκροατῶν, δεδοικῶς ὡς οὐ χωρούντων τὴν παρθενίαν. παρθένον ἐνταυθα φησιν οὐ. τὴν ἀφιερωμένην θεῷ, ἀλλὰ τὴν ἔτι ἄγαμον κόρην, ὡς ἢ γε ἀφιερωθεῖσα θεῷ, εἰ γῆμει, μοιχὸν ἐπεισφέρει τῷ Χριστῷ ᾧ νενύμφευται. Οἱ γαμοῦντες, φησί, θλίψιν ἔξουσι διὰ τὰς ἐν τῷ γάμῳ λύπας. ἐγὼ δέ, φησί, φείδομαι ὑμῶν ὡς τέκνων καὶ βούλομαι 437 ἐλευθέρους εἶναι καὶ ἀλύπους· τέως γὰρ ἐν δεσμοῖς εἰσιν. δέδεσαι γάρ, φησί, γυναικί; εἶτα καὶ ἑαυτῶν οὐκ ἐξουσιάζουσιν, ὡς ἄνω φησίν. 1 kor 7,29-31 Ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι θλίψιν τῇ σαρκὶ ἔξουσι, ἵνα μὴ τις εἴπῃ· ἀλλὰ καὶ ἡδονὴν, ἐκ τοῦ συνεσταλμένου καιροῦ πειράται τὰ τῆς ἡδονῆς ὑποτεμεῖν. διὰ τοῦτο, φησί, λέγω ὅτι θλίψιν ἔξουσι, ἐπειδὴ μήτε ἡδονὴν δύνανται ἔχειν ἐν τῷ τὸν καιρὸν οὕτω συνεστάλθαι καὶ πρὸς λύσιν ἐπείγεσθαι· ἡδη γὰρ ἠγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ λοιπὸν ἀποδημεῖν πρὸς αὐτὸν κελευόμεθα. Ἡ ὅτι καὶ περὶ τὴν μίξιν ἐγκρατεῖς εἶναι βούλεται. Διὰ τὴν τοῦ καιροῦ βραχύτητα πάντα τὰ ἐν σπουδῇ νῦν ὑπάρχοντά τισιν ὡς οὐκ ὄντα, φησίν, ὀφείλομεν ἡγεῖσθαι, καὶ τὸ ἔχειν γυναῖκα καὶ τὸ χαίρειν καὶ τὸ λυπεῖσθαι· ὅταν γὰρ ἐγγὺς ὁ θάνατος, τί δεῖ τοῖς ἐνταυθα ἐμφιλοχωρεῖν καὶ νομίζειν εἶναι γάμον καὶ ἀγορασίας, ἢ τὸ ὅλως χρᾶσθαι τῷ κόσμῳ; Τὸ πάνυ τῇ τοῦ κόσμου ἀπολαύσει οἷον τρυφῇ καὶ πλούτῳ καὶ δυναστείᾳ κεχρηῆσθαι παράχρησιν καλεῖ, τοῦτ' ἔστι τὸ μὴ κεχρηῆσθαι αὐτῷ καθὼς πρέπει σημαίνων. οὐ γὰρ διὰ τοῦτο παρήχθημεν εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ταῦτα πράττωμεν· ἐπ' ἔργοις γὰρ ἀγαθοῖς ἐκτίσμεθα. ὁ οὖν τὰ ἐν οἷς ἐπλάσθη ἀφεις καὶ ἐτέρως τῷ κόσμῳ χρώμενος παραχρᾶται αὐτῷ. 1 kor 7,32-35 Ὅρα πῶς τῇ τῆς μερίμνης διαφορᾷ ἐπὶ παρθενίαν παρακαλεῖ· τὸ γὰρ τὰ τοῦ κυρίου μεριμνᾶν οὐκ ἔστι μέριμνα ἀλλὰ σωτηρία, ὅθεν ἄνω λέγει· θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. Μεμέρισται, τοῦτ' ἔστιν οὐ τὴν αὐτὴν ἔχουσι φροντίδα, ἀλλὰ μεμερισμένα εἰσὶ ταῖς σπουδαῖς. ἢ μὲν γὰρ παρθένος, φησί, τὰ τοῦ κυρίου μεριμνᾷ, ἵνα ἢ σώματι καὶ πνεύματι ἀγία· σώματι μὲν διὰ τὴν ἀγνείαν, πνεύματι δὲ διὰ τὴν πρὸς θεὸν οἰκειότητα καὶ τὴν ἐνοίκησιν τοῦ παρακλήτου πνεύματος. ἢ δὲ τὰ τοῦ κόσμου μεριμνᾷ· ἀνδρὶ γὰρ ἀρέσαι βούλεται. τί ἔστι τὰ τοῦ κόσμου; ἴσως καὶ εὐοπτος εἶναι βούλεται καὶ οἰκουρός, καὶ μὴδὲ τῷ δεομένῳ ἀπλοῦσα χεῖρα φιλάνθρωπον. 438 Τοὺς δὲ περὶ παρθενίας λόγους, φησίν, ἐκίνησα, τοῦτο ὑμῖν συμφέρον εἰδώς, οὐχ ἵνα ἀναγκάσω ὑμᾶς καὶ θέλοντας καὶ μὴ, παρθενεῦειν· τὴν γὰρ ἀνάγκην βρόχον καλεῖ. Οὐ γὰρ λέγω, φησί, ταῦτα, ἵνα βρόχον καὶ ἀνάγκην ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχημον καὶ ἀπερισπάστως εὐπρόσεδρον τῷ κυρίῳ ἀγαγεῖν ὑμᾶς βουλόμενος. 1 kor 7,36-38 Οὕτω πῶς; ὃ θέλει, φησί, ποιῶ, εἴτε ἐγγαμισάτω, εἴτε τηρεῖτω παρθένον· οὐδέτερον γὰρ ἁμαρτία. εὐδοκιμεῖ δὲ μᾶλλον ὁ φυλάττων παρθένον ὡς προϊὼν φησιν. Ὅρα πῶς ἐκ προοιμίων θαυμάζει τὸν τηροῦντα αὐτὴν παρθένον, ὃς ἔστηκε, φησίν, ἐδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ· δῆλον ὅτι ἐκεῖνος, ὁ διὰ τὴν δοκοῦσαν ἀσχημοσύνην καθυφεῖς καὶ ἐγγαμίσας, οὐχ ἔστηκεν ἐδραῖος ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ θεοῦ. Οὐκ ἔχει, φησίν, ἀνάγκην, μὴ ἐγγαμίσει αὐτήν· ἢ γὰρ ἄν, οὔτε οὕτω θαυμάσιος ἦν μὴ ἐγγαμίζων, τῇ γὰρ ἀνάγκη καὶ οὐκ αὐτῷ τὸ ἔργον ἐλογίζετο· νυνὶ δὲ φιλοτιμία ἐστὶν αὐτοῦ τὸ πᾶν, καὶ θεοφιλῆς προαίρεσις. Ἐδραῖόν τινα ὑποτίθεται ἄνθρωπον, ὃν οὐκ ἴσχυσε σαλεῦσαι ἢ δοκοῦσα παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἀσχημοσύνη ἐπὶ τῶν φυλαττόντων παρθένοισι τὰς θυγατέρας. Καὶ ἐκεῖνο μὲν, φησί, καλόν· οὐ γὰρ ἁμαρτία τὸ ἐγγαμίζειν, πᾶν δὲ ὃ οὐχ ἁμαρτία καλόν· ὁ δὲ γε μὴ ἐγγαμίζων καὶ κατόρθωμά τι πράττει ὃ κρεῖττόν ἐστιν. Ὅρα δὲ πῶς ἐκ τῆς συγκρίσεως τὸ μὴ ἐγγαμίζειν συμβουλεύει. 1 kor 7,39-40 Νόμῳ λέγει τῷ περὶ τῶν μοιχῶν· τούτῳ γὰρ κατέχεται εἰς τὸ μὴ συμπλακῆναι ἐτέρῳ. εἰπὼν δὲ δέδεταί, ἔργῳ δείκνυσιν ὅτι ὁ μὴ ἐγγαμίζων κρεῖσσον ποιεῖ· δεσμοῦ γὰρ αὐτὴν ἐλευθεροῖ. Ἠλευθέρωται γὰρ καὶ ἐκ τοῦ πρώτου δεσμοῦ καὶ νόμου καὶ λέλυται. εἰπὼν δὲ ὅτι ἐλύθη, προετρέψατο μὴ πάλιν γῆμαι καὶ

δεθῆναι. 439 Ἴνα μὴ ἀνάγκην τὸ πρᾶγμα εἶναι νομίσης, φησί· κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· ὅσον ἐγὼ γινώσκω, φησίν. Πολλῆς ταπεινοφροσύνης τὸ δοκῶ, τοῦτ' ἔστιν ἡγοῦμαι, ὑπονοῶ. 1 kor 8,2 Ἡ ὅτι ἐγνωσμένος παρὰ θεοῦ ἀξιούται ἀποκαλύψεως, ὡς καὶ αὐτὸς φησιν· καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν λαλήσαι. 1 kor 9,13 Ἱερά μὲν ἐργαζομένους τοὺς Λευῖτας φησίν, οἱ τὰ ἐπιδέκατα ἐλάμβανον· θυσιαστηρίῳ δὲ προσεδρεύοντας τοὺς ἱερέας φησίν, οἱ ἐκ τῶν θυμάτων εἶχον ἀφαιρέματα. Καλῶς τὸ συμερίζονται· τὰ μὲν γὰρ καὶ ὀλοκαυτώματα ἐγένετο καὶ ἦν μόνου τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἐκ τῶν θυομένων δὲ τὸ μὲν αἷμα προσεχεῖτο τῷ θυσιαστηρίῳ καὶ τὸ στέαρ ἐθυμιάτο, τῶν δὲ κρεῶν ἀφαίρεμά τι ἐλάμβανεν ὁ ἱερεὺς, οἷον τὸν δεξιὸν βραχίονα καὶ τὸ στηθύνιον καὶ τὸ ἔνυστρον. 1 kor 9,15-18 Καύχημα γάρ, φησίν, ὁ αὐτὸς ἐξ οἰκείας φιλοτιμίας ἐπιδείκνυται, τὴν δεσποτικὴν ἐπιταγὴν ὡς δοῦλος πιστὸς οὐ λογιζόμενος εἰς οἰκεῖον κατόρθωμα· ἤκουσεν γὰρ τοῦ δεσπότης λέγοντος· ὅταν πάντα ποιήσητε, λέγετε ἀχρεῖοι δοῦλοί ἐσμεν, ὅτι ὁ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν. ποῖον οὖν καύχημα τὸ κατὰ χρέος γινόμενον; Ἡ οὕτως· εἰ μὲν ἐκὼν τοῦτο πράσσω, τὸ ἀδάπανον τιθέναι τὸ εὐαγγέλιον, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οὐδὲ οὕτως σφάλλομαι. τί δήποτε; οἰκονομίαν πεπίστευμαι. τοῖς δὲ τὴν τοιαύτην οἰκονομίαν ἐμπεπιστευμένοις ἔξεστι λαμβάνειν· ὁ γὰρ κύριος προσέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον κηρύσσουσιν ἐξ αὐτοῦ ἐσθίειν. τοῦ δὲ ἐκὼν καὶ τοῦ ἄκων αὕτη διαφορὰ· ἐκὼν μὲν ἔνθα καὶ ὁ λογισμὸς συνευδοκεῖ, ἀβαρῶς φέρων καὶ χαίρων ἐπὶ τῷ γινομένῳ, ἄκων δὲ ἔνθα μετὰ βίας καὶ ἀνάγκης τοῦ λογισμοῦ τοῦτο πράττει. 440 1 kor 9,24 Οὐκ οἴδατε; οὐκ ἄρα κατεληφότες ἦσαν. 1 kor 10,2 Εἰς τὸν Μωϋσῆν δέ, φησίν, ἐπειδὴ αὐτὸν ἰδόντες εἰσβάλλοντα κατὰ τῆς διαιρέσεως τῆς θαλάσσης ἐμιμήσαντο· ὡσπερ οὖν πρωτοστάτης αὐτοῖς τούτου γέγονε Μωϋσῆς. 1 kor 10,5 Ἡ διὰ τὸν Ἰησοῦν καὶ τὸν Χαλεβ καὶ τοὺς νέους αὐτῶν υἱούς. 1 kor 10,16 Ἡ ὁ εὐλογοῦντες κατασκευάζομεν· οἶδας ὁ λέγω. 1 kor 10,24 Μὴ γὰρ τοῦτο, φησί, μόνον ζητεῖ, εἰ καθαρᾶ σὺ ἐσθίεις συνειδήσει, ἀλλ' εἰ καὶ τὸν ἀδελφόν σου ὠφελεῖ τὸ γινόμενον. 1 kor 11,3 Πλὴν εἰ μὴ καὶ Χριστοῦ οὕτω κεφαλὴ ὁ θεός, καθάπερ ἡμῶν ὁ Χριστὸς καθὸ ἐστὶ καὶ νοεῖται ἄνθρωπος. 1 kor 11,17 Ἡ αἰτία τοίνυν τοῦ νῦν κεφαλαίου αὕτη· ἦν παρ' αὐτοῖς δεῖπνα κυριακά. ἐγένετο δὲ οὕτως· κατὰ φανεράς ἡμέρας μετὰ τὴν τῶν ἁγίων μυστηρίων μετάληψιν ἐγένετο δεῖπνα κοινά, τῶν πλουτούντων παρασκευαζόντων καὶ τοὺς πένητας συγκαλουμένων. τοῦτο δὲ ἦν πρόφασις ἀγάπης καὶ ταπεινοφροσύνης. ἐπεὶ οὖν τὸ τούτων αἴτιον τῶν ἀγαθῶν παρεφθείρετο, ἐδεήθη τοῦ γράψαι. 1 kor 11,23 Ἡ ὅτι ἐδιδάχθη ταῦτα ἀπὸ τοῦ κυρίου, ἵνα ἢ τὸ παρέλαβον ἀντὶ τοῦ ἐδιδάχθην. 441 1 kor 11,28 Περὶ τοῦ κυριακοῦ μὲν δεῖπνου ἦν ὁ λόγος αὐτῷ, ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὸν περὶ μυστηρίων ἐνέπεσε κατὰ τινὰ λόγου ἀκολουθίαν, τὰ προκείμενα διορθοῦται· τοῦτο γὰρ ἔθος τῷ Παύλῳ πάντα τὰ παρεπίπτοντα διορθοῦν. 1 kor 12,9 Ἡ καὶ τὴν τῶν δογμάτων. 1 kor 13,12β Ἡ τοῦτο νόει μοι περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτὸν λέγειν. 1 kor 13,13 Εἰσὶ μὲν καὶ γλῶσσαι καὶ προφητεῖαι καὶ γνώσεις νῦν, εἰ καὶ ἀμυδραὶ εἰσιν· ἀλλὰ τὸ εἰρημένον νυνὶ δὲ μένει νοήσεις, τὸ οἷον μονιμώτεραί εἰσι τῶν λοιπῶν αἱ τρεῖς αὗται ἀρεταί, ἡγουν τὰ χαρίσματα, ἡ πίστις καὶ ἡ ἐλπίς καὶ ἡ ἀγάπη· καὶ τούτων δὲ αὐτῶν πάλιν ἡ ἀγάπη μείζων, ἐπειδὴ καὶ εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον παρεκτείνεται. διὰ τοῦτο δὲ τὰ τρία ταῦτα τῶν λοιπῶν μονιμώτερα οἷον τῆς προφητείας καὶ τῶν γλωσσῶν καὶ τῆς γνώσεως, ἐπειδὴ τῆς πίστεως χεθείσης ἀργεῖν ἡμελλον λοιπὸν αἰ κατὰ πλάτος προφητεῖαι καὶ γλῶσσαι, καὶ ἡ παρὰ Κορινθίοις δὲ γνώσις τέλος ἡμελλεν ἔξειν, ἀμυδροτέρα ὑπάρχουσα τῆς νῦν ἐνούσης χάριτι Χριστοῦ ἐν τῷ κόσμῳ γνώσεως. 1 kor 14,21 Ἡ καὶ τὸ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονται μου ὡς πρὸς τὸ κοινὸν εἴρηται καὶ τὸ μὴ πάντας εἰσακούσαι, ἐπεὶ ἐνὶ μηδὲ ἓνα εἰσακούσαι. 1 kor 14,32 Ἐντικρυς ἢ ἐπὶ τῶν μάντεων· ἐκεῖνοι γὰρ μετὰ τὴν παρ' αὐτοῖς ἐνθουσίασιν, καὶ ἄκοντες οἷα δαιμονῶντες λαλοῦσιν ἃ οὐ βούλονται. εἰ

τοίνυν τὸ χάρισμα τοῖς προφήταις ὑποτέτακται, πῶς οὐκ ἄτοπον ὑμᾶς μὴ ὑποτάσσεσθαι τῷ κοινῇ συμφέροντι, ἵνα ὅταν ἦ καιρὸς σιωπῆς, σιωπᾶτε. 442 1 kor 15,5 Λέγομεν ἢ γραφικόν ἐστὶ σφάλμα, ἢ ὅτι τῷ προγνωστικῷ ὀφθαλμῷ ὁ κύριος εἰδὼς ὅτι συγκαταριθμηθήσεται τοῖς ἔνδεκα, ὥφθη καὶ αὐτῷ, ἵνα μηδὲ ἐν τούτῳ ἔλαττον ἔχη τῶν λοιπῶν ἀποστόλων. τοιοῦτόν τι παραδηλοῖ καὶ ὁ Ἰωάννης· μηδαμοῦ μὲν λέγων ὅτι ὥφθη τοῖς ἔνδεκα, ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ Θωμᾶ διαλεγόμενος εἶπεν· Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα· μᾶλλον γὰρ ἂν εἴποιμεν, ὅτι τὸν Ματθίαν συνέταξε κατὰ πρόγνωσιν τοῖς λοιποῖς ἀποστόλοις, ἢ τὸν Ἰούδαν μετὰ τὴν προδοσίαν καὶ τὴν ἀγχόνην. 1 kor 15,24 Διὰ τὸ αἴτιον οὕτως εἶπεν. 1 kor 15,25 Ὅμοιόν φησιν ὁ Δαυὶδ· καὶ ἐν τῇ σκιᾷ τῶν πτερυγῶν σου ἐλπῶ, ἕως οὗ παρέλθῃ ἡ ἀνομία. τότε γὰρ παρέρχεται, ὅταν αἱ ἀρχαὶ καὶ αἱ ἐξουσίαι καταργηθῶσι καὶ ἀνενέργητοι μείνωσιν. 1 kor 15,27 Καὶ δίκαιος ὁ φόβος· πρὸς γὰρ ἄνδρας ἀπὸ Ἑλλήνων πιστεύσαντας ἔγραφεν, οἱ δοξάζουσι τὸν Δία ἐπαναστάντα τῷ οἰκείῳ πατρὶ ἐξεῶσαι αὐτὸν τῆς βασιλείας. δέος οὖν ἦν, μὴ τι τοιοῦτον καὶ παρ' ἡμῖν ὑποπτεύσωσιν. 1 kor 15,28 Οἰκαιοποιεῖται γὰρ τὰ τοῦ υἱοῦ ὡς πατήρ, καὶ πᾶν ὅπερ δύναται ὁ υἱός, τοῦτο εἰς τὸν πατέρα ἀνάγεται· αὐτὸς γὰρ αὐτῷ αἴτιος τοῦ δύνασθαι, ὁ γεννήσας αὐτὸν ἀχρόνως. 1 kor 15,32 Ἡ οὕτως· εἰ μὴ διὰ τὴν ἐσομένην ἐλπίδα καὶ ἀντίδοσιν ἐθηριομάχησα, ἀλλὰ διὰ δόξαν ἀνθρωπίνην, τί ὠφέλημα; θηριομαχῆσαι δὲ καλεῖ τὸ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους σχεῖν, τὸ πρὸς Δημήτριον τὸν ἀργυροκόπον· τί γὰρ οὗτοι θηρίων διέφερον; 443 1 kor 15,44 Ὁ δὲ Χριστὸς πνευματικὸν ἔσχε σῶμα, ὄλην δεξάμενον τοῦ ἀγίου πνεύματος τὴν παρουσίαν. καὶ δηλοῖ μείνασα ἐπ' αὐτὸν ἢ περιστερά. καθὸ γὰρ ἐστὶ καὶ νοεῖται ἄνθρωπος ὁ κύριος, ἔσχε τὴν τοῦ παρακλήτου ἐνέργειαν, καίτοι ἰδίου αὐτοῦ ὄντος τοῦ πνεύματος, οὐ καθὸ ἐστὶ καὶ νοεῖται θεός. σημείωσαι δὲ καὶ ζωοποιὸν τὸ πνεῦμα ὑπάρχον. καίτοι τῆς ἀκολουθίας ἀπαιτούσης εἰπεῖν εἰς πνεῦμα ζῶν, αὐτὸς εἶπε ζωοποιόν. Ἀναλόγως οὖν καὶ ψυχικὸν κληθὲν σῶμα τὸ ψυχῇ καὶ οὐ πνεύματι ἀγίῳ διοικούμενον. 1 kor 15,52 Ἄρα μὴ ἔνι καὶ οὕτω νοῆσαι; μικρὰ δὲ προαφηγητέον τοῦ νοήματος· φησὶν ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἐν τῇ Ἀποκαλύψει τὸ τέλος τοῖς ἀνθρώποις μὴ ὑφ' ἐν πᾶσιν ἐπάγεσθαι, ἀλλὰ κατὰ μέρος αὐτοῖς ἐπάγεσθαι ἐλέω θεοῦ, ἵνα τῶν πρώτων ἀπολλυμένων οἱ ὑπολιμπανόμενοι τῷ φόβῳ τῶν προαναλωθέντων εἰς μετάνοιαν ἔλθωσιν· λέγει δὲ τὸ δόγμα τοῦτο ἐν τῇ λύσει τῆς ἐβδόμης σφραγίδος τοῦ βιβλίου. ὣν οὕτως ἐχόντων νοήσεις τὸ ἐν ἀτόμῳ καὶ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ κατὰ κοινοῦ εἰρηῆσθαι, καὶ πρὸς τὰ δύο ἀρμόζειν, ἵνα ἢ οὕτως· πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, οἷον ἀποθανούμεθα, ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ διὰ τὸ κατὰ μέρος ἐπάγεσθαι τὸ τέλος, κατὰ τὸν λόγον τῆς Ἀποκαλύψεως, πάντες μέντοι ἀλλαγησόμεθα ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· αἱ μὲν γὰρ πρώται σάλπιγγες, ἑπτὰ οὔσαι κατὰ τὴν Ἀποκάλυψιν, οὐκ ἐγείρουσι τοὺς νεκρούς, ἀλλὰ συντελοῦσι τοὺς ἀνθρώπους, ἢ δὲ τελευταία ποιεῖ τὴν τε ἔγερσιν καὶ τὴν ἐναλλαγὴν τῶν ἤδη ἀναστάντων ἐν ἀτόμῳ καὶ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ σὺν τῇ κτίσει· καὶ γὰρ καὶ ἡ κτίσις ἀπαλλαγίησεται τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ, καθὼς ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους εἴρηται.